

รายการอ้างอิง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กนกศักดิ์ แก้วเทพ, นवलน้อย ตีร์รัตน์ บรรณาธิการ. 2540 จุดเปลี่ยนประเทศไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มูลนิธิฟรีดริค เอแบร์ท,

กรมศิลปากร, ประชุมจารึกภาคที่ 2, หน้า 27.

กรมศิลปากร, รวมเรื่องเมืองนครศรีธรรมราช, หน้า 151 – 165.

กรมศิลปากร, ประชุมพงศาวดาร ภาคที่ 79 (จดหมายเหตุวันวลิต ฉบับสมบูรณ) หน้า 71.

กรมศิลปากร, "ตำนานเมืองนครศรีธรรมราช" รวมเรื่องเมืองนครศรีธรรมราช หน้า 51-52.

กุหลาบ สายประดิษฐ์. เบื้องหลังการปฏิบัติ 2475. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ โครงการกำแพงประวัติศาสตร์ 2541 ISBN 974-7403-00-5 พิมพ์ หจก. ภาพพิมพ์

กำชัย หลายสรรพสิริ, สุวินัย กรณวลัย, ไสภณ วฐิตะสังจา. วิกฤตการณ์ เศรษฐศาสตร์ปัจจุบัน 100 ปี หลังมาร์กซและเคนส์. มูลนิธิโกมลคีมทอง. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโกมลคีมทอง, ตุลาคม 2527.

ขจร สุขพานิช เรื่องเดิม หน้า 8.

ขบวนการไทยในศตวรรษที่ 21. มูลนิธิหญิงไทย. รุ่งแสงการพิมพ์, ก.ย. 2543.

ขัตติยา กรรณสูตร. สถานภาพและบทบาทสตรี. แผนพัฒนาสตรีระยะยาว, 2524 : 18.

คนจนไทยในมิติทางสังคม เศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน 22). ศูนย์การศึกษา เศรษฐศาสตร์การเมือง ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ บรรณาธิการ พิมพ์ที่ เอ็ดดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด, ก.ค. 2545.

คณะกรรมการประสานงานพัฒนาสตรี, ในคณะกรรมการพัฒนาสตรีแห่งชาติ, 2530 - 2534.

คณะอนุกรรมการพัฒนาสตรีแห่งชาติ : 2530. 81 - 82, 97, 103 - 105.

ครูสภา (ผู้จัดพิมพ์), "พระไอยการนาทหารหัวเมือง", กฎหมายตราสามดวง เล่มที่ 1, หน้า 318.

จดหมายเหตุวันวลิต (ฉบับสมบูรณ) หน้า 58 – 59.

จารึกหลักที่ 1 ด้านที่ 4 บรรทัดที่ 19-22.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. "การต่อสู้ของชนชั้น". วารสารสังคมศาสตร์. 24 : 126.

- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. บรรณาธิการ. สวัสดิการโดยภาคชุมชนเศรษฐศาสตร์การเมือง.(เพื่อชุมชน)
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
, เมษายน 2544.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. บรรณาธิการ. ล้อมวลชน บนเส้นทางทุนนิยม. เศรษฐศาสตร์การเมือง
(เพื่อชุมชน) 24 คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ : บริษัท
เอดิสันเพรสโปรดักส์ จำกัด, ก.ค. 2546.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ บทสังเคราะห์ภาพรวมการพัฒนาระบบ
สวัสดิการ สำหรับคนจนและคนด้อยโอกาสในสังคมไทย. ศูนย์เศรษฐศาสตร์การเมือง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พิมพ์ที่ เอดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด. ธันวาคม 2546.
- ธเนศ วงศ์ยานนาวา. ผู้หญิงและอำนาจ : การเขียนแบบผู้ชาย. พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2541.
- ธีรนาถ กาญจอักษร, วรวิทย์ เจริญเลิศ. บรรณาธิการ. ทุน รัฐ แรงงาน วิถีชีวิตและการต่อสู้.
สิงหาคม 2542.
- ธีรนาถ กาญจอักษร. หญิง ชาย กับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม. 2542 : 137.
- ธีรยุทธ บุญมี. ความหลากหลายของชีวิตความหลากหลายของวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์สายธาร, 2546.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. เกิดมาเป็นนายก 19 ผู้นำกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ธ.ค. 2538. (พิมพ์ครั้งที่ 2)
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนในสังคมไทย. ปาฐกถาโรงแรม เอเชีย.
18 ธันวาคม 2546.
- แนวคิดวัฒนธรรมและเศรษฐกิจชุมชนกับการเปลี่ยนแปลงสังคมไทย. การอภิปรายและ
เสวนาทางวิชาการเนื่องในโอกาสเกษียณอายุราชการของ ศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรทิพย์
นาถสุภา วันเสาร์ที่ 20 มกราคม 2545 เวลา 10.00 น. – 12.00 น. ณ สำนัก
ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สำนักพิมพ์สร้างสรรค์ จำกัด, 2545.
- แนวร่วมนักศึกษายุคใหม่ กทม+ ตจว. แถลงการณ์พรรคคอมมิวนิสต์. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1.
ลอนดอน : แนวร่วมนักศึกษายุคใหม่ กทม+ ตจว, ก.พ. 1848. มาร์กฉบับการณัฐน
โดยริอุส
- ปรีชา ช่อปทุมมา. ผู้หญิงเบื้องหลังคานธี สารคดีเกียรติประวัติบุคคลสำคัญ. กรุงเทพฯ : บริษัท
เลิฟแอนด์ลิฟเพรส จำกัด, 2542.

- ปาริชาติ วลัยเสถียร, ภาวนา พัฒนาศรี และสินิทธิ์ สิทธิรักษ์. บรรณานุกรมโครงการสตรีและ
เยาวชนศึกษา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2547.
- เปลื้อง ณ นคร. ประวัติศาสตร์นครศรีธรรมราช. วิทยาลัยครุนครศรีธรรมราช 2519.
- พรพิไล ฅมรงค์สัตย์. ปรัชญาผู้หญิง. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2539 : 16.
- พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว. เรื่องเดิม หน้า 508.
- พระยาปริยัติธรรมธาดา. ตำนานพระพุทธสิหิงค์. หน้า 9-10.
- พุดวิทย์ บุญนาค. แนวคิดเชิงชนบและพุทธคติในสตรีศึกษาไทย. 284.
- มนุษย์กับวัฒนธรรม. การแบ่งแยกเพศ. 167.
- เมทินี พงษ์เวช. ผู้หญิงบนเส้นทางแห่งอำนาจและการตัดสินใจ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยบทบาท
หญิงชายและการพัฒนา. 2541 : 16.
- มุลนิธิเอเชีย เครือข่ายผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ผู้หญิงกับรัฐธรรมนูญ
บันทึกการเดินทางสู่ความเสมอภาค. กรุงเทพฯ : ธันวาคม 2545.
- ยุทธศาสตร์ในโรปีเพื่อความก้าวหน้าของสตรี. คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานแห่งชาติ
จัดแปล พ.ศ. 2534 สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- รังสรรค์ ธนะพรพันธ์. คู่มือการเมืองไทย. กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โครงการจัดพิมพ์คปไฟ, กันยายน 2544.
- รังสรรค์ ธนะพรพันธ์. คู่มือการเมืองไทย. ต้นทุนการเลือกตั้ง. 2544 : 151. ศูนย์ศึกษาการพัฒนา
สังคม. คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รวมเรื่องเมืองนครศรีธรรมราช,
หน้า 198.
- รวมบทความเท็กซ์อินเทอร์เน็ต เท็กซ์ข้ามชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันวิถีทรรศน์ มูลนิธิวิถีทรรศน์.
ตุลาคม 2545.
- รวมบทความอภินิหารงานวิจัยกรณีศึกษา. ชุดโครงการพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและ
คนด้อยโอกาสในสังคมไทย ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
เอดิสัน เพรสโปรดักส์ จำกัด, ธันวาคม 2546.
- วรทิพย์ มีมาก. วิทยานิพนธ์การศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายและแผนงานทางวัฒนธรรมหนุ่มสาว
จังหวัดเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2531.
- วรรณ ปุณณโชติ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรพินท์ วิบูลย์พันธ์ รายการผลการวิจัยเบื้องต้น
เรื่องการตอบสนองของสตรีไทยชนบทต่อโครงการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนา. 2531

- วรวิทย์ เจริญเลิศ, นภาพร อภิวานิชยพงศ์. การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและคน
ด้อยโอกาส : กลุ่มแรงงานในภาคอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ : ศูนย์เศรษฐศาสตร์
การเมือง, ธันวาคม 2546.
- วรวิทย์ เจริญเลิศ และนภาพร อภิวานิชยพงศ์. การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจนและ
ด้อยโอกาสในสังคมไทย. รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์. 2546.
- วาณี ทัพพะประณะ. สตรีชนบทกับการเข้ารับบริการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาสตรี. วิทยานิพนธ์คณะ
พัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. 2536.
- วัชรินทร์ ปัจเจกวิญญูสกุล, นางสาวอุทัยวรรณ แจ่มสุธี, นายอำนาจ เนตยสุภา. รายงานการ
วิจัยการประเมินกระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสวัสดิภาพบุคคลที่ได้รับความรุนแรง
ในครอบครัว. มูลนิธิเพื่อนหญิง. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร. 10
กุมภาพันธ์ 2546.
- วิทยากร เชียงกุล. อธิบายศัพท์เศรษฐศาสตร์การเมือง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สายธาร,
กรกฎาคม 2545.
- วิยะดา สมสวัสดิ์. สตรีนิยม สตรีศึกษากับกฎหมาย. มิตรนราการพิมพ์. 2527
- สงบ ส่งเมือง. เรื่องเดียวกัน. หน้า 13.
- สงบ ส่งเมือง. เรื่องเดียวกัน. หน้า 266-267.
- สงบ ส่งเมือง. ความสัมพันธ์ระหว่างราชธานีกับหัวเมืองนครศรีธรรมราชในสมัยกรุงธนบุรีและ
สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ปริญฎานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2518 หน้า 10-11.
- สตรีศึกษา 2 โครงการหนังสือเล่ม "ผู้หญิงกับประเด็นต่าง ๆ" สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี. 2541
- สถาพร มณีรัตน์. วิถีคนกล้า จากรากหญ้าสู่รากไท หนึ่งเดียวของคนขายแรงงานสู่รัฐสภา.
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แว่นแก้ว. มิถุนายน 2546.
- สภาสตรีแห่งชาติในพระบรมราชินูปถัมภ์. ปัญหาสตรีทางสังคม. 22 พฤษภาคม 2526.
- สุธีรา ทอมสัน และ เมทินี พงษ์เวช. ผู้หญิงไทย : สถานภาพและบทบาทที่เปลี่ยนแปลง.
เอกสารสำหรับคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมไทย. กรุงเทพฯ 2538.
- สุธีรา ทอมสัน และ ชีลา ทอมสัน. ผู้หญิงกับการเมือง : ทางเลือกสำหรับช่วงทศวรรษ 2533-
2543. สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, กรุงเทพฯ 2536.

- สุธีรา ทอมสัน. สตรีผู้นำการเปลี่ยนแปลง : ก้าวไปสู่สังคมที่มีความเท่าเทียมกันระหว่างหญิงชาย. สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา, กรุงเทพฯ 2537.
- สุปาจารย์ วิชัยโรจน์. การยอมรับพฤติกรรมทางเพศของสตรีของนักศึกษามหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- สุพจน์ ด้านตระกูล. 80ปี สุพจน์ ด้านตระกูล. กรุงเทพฯ : สถาบันวิทยาศาสตร์สังคม (ประเทศไทย), 2546.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2515 : 374. สมภพ มานะรังสรรค์. พลวัตของระบบการเงินโลกกับผลกระทบต่อไทย. เศรษฐศาสตร์การเมือง (เพื่อชุมชน), 23 ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ บรรณาธิการ โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว. : เอดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด. ม.ค. 2546.
- สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ. ตำนานพุทธเจดีย์, เล่ม 2, หน้า 152.
- สิทธิพันธ์ พุทธหน. ทฤษฎีพัฒนาการเมือง. คณะรัฐมหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, กันยายน 2536
- สมบัติ อ่างธัญวงศ์. การเมืองอเมริกา. คณะรัฐประศาสนศาสตร์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สำนักพิมพ์ เสมาธรรม, เมษายน 2544. ISBN 974-231-088-2.
- เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์. ถ้าอยากเป็นผู้แทน. โครงการศึกษานโยบายสาธารณะ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สิงหาคม 2519.
- ศิษย์อาจารย์ปรีดี พนมยงค์. เค้าโครงการเศรษฐกิจของหลวงประดิษฐมนูธรรม (ปรีดี พนมยงค์). ฉบับที่ 3 สถาบันวิทยาศาสตร์สังคม (ประเทศไทย) : สำนักพิมพ์สุภาพใจ, 24 มิถุนายน 2541.
- อมรา พงศ์พิชญ์ และ วิมลศิริ ชำนาญเวช. สถานภาพสตรีไทยทางกฎหมายและสังคม. 2541 : 59 - 60.
- อำนาจชาวบ้าน รูปการใหม่ประชาธิปไตยไทย. บรรณาธิการ : ศุภลักษณ์ กาญจนขุนดี. ผู้จัดพิมพ์ สหพันธ์นิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย พิมพ์ที่ เอดิสัน เพรส โปรดักส์, 1 ต.ค. 2531.

ภาษาอังกฤษ

Barker Ernest. Principles of Social and Political Theory. (n.p.,n.d.) : 69.

Edward Shils. Political Development in New States the Hague : Mouton Co., 1962

G. Coedes. The Indianized State of Southeast Asia, (n.p.,n.d.):205.

L. Hanks. "Merit and Power in the Thai Social Order" in American Anthropologist (n.p.)
1962 : 1247 - 1261.

Likhit Dhiravegin. "The Power Elite in Thailand : A General Survey With Focus on the
Cirri Bureaucracy" in Elite and Development Bangkok : Frederick Ebert Stiffing.
1975 : 82.

Lucian W. Pye. Aspects of Political Development Boston : Little. Brown, 1966:33.

S. Paranavitana, Ceylon and Malaysia. Colombo, 1966, : 77.

Standey and Wise. Beaking Out Again. (n.p.,n.d.) :30.

T.B. Bottomore. Elite and Social Chapter 1,3. London : Walts, 1964.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บทสัมภาษณ์คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์

การเมืองกับผู้หญิง

ในสมัยก่อนเราถือว่าสตรีต้องเป็นแม่บ้าน และฝ่ายชายเป็นบุคคลที่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว แต่ปัจจุบันสภาพสังคมเปลี่ยนไป การที่จะขอให้ฝ่ายชายเป็นพนักงานหาเลี้ยงชีพอย่างเดียวไม่ได้ เนื่องจากสภาพเศรษฐกิจที่รัดตัวจึงเป็นความจำเป็นที่หญิงต้องช่วยชายในการทำงานหลายด้าน ทั้งการประกอบอาชีพโดยตรงทางการเกษตร หรือการหาอาชีพเสริมเพื่อหารายได้จุนเจือครอบครัว ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นจุดหลักเริ่มต้นในการพัฒนาประเทศเมื่อครอบครัวดีจะส่งผลให้บุคคลในครอบครัวดีขึ้น ชุมชนก็ดี และประเทศชาติก็ดีด้วย

ถ้าจะพิจารณากันแล้วจะพบว่าปัจจุบันเราต้องพัวพันกับการเมืองตลอดเวลา การเมืองเป็นเรื่องของชีวิตตั้งแต่เริ่มต้นลืมตาตื่นจนกระทั่งหลับไป ส่วนมากเรามักจะคิดว่าการเมืองเป็นเรื่องของ สส. เป็นเรื่องของการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการเข้าใจผิด เพราะโดยแท้จริงการเมืองเป็นเรื่องของทุกคน เริ่มแต่การใช้สิ่งของที่อยู่รอบตัวที่ต้องซื้อหาการซื้อการขายซึ่งจะต้องมีนักการเมืองเป็นผู้กำหนด เช่น ยาสีฟัน ซึ่งต้องมีนักการเมืองเป็นผู้กำหนดและตัดสินใจในเรื่องของระดับราคาว่าควรสูงหรือต่ำเพียงใดเพราะยาสีฟันนั้นเป็นของจำเป็นที่ราคาการซื้อขายมีผลกระทบต่อสภาพชีวิตเป็นอยู่ของทุกคน การจัดการ การดำรงตนอยู่ในสังคม จะเห็นได้ว่า เมื่อเป็นเช่นนี้หญิงไทยในปัจจุบันก็ควรได้ทำความเข้าใจต่อบทบาทของตนเองในสังคมและการเมืองว่าตนเองควรจะทำอะไรปัจจุบัน ส.ส. ของประเทศไทยมี 360 คน เป็น ส.ส. ที่เป็นหญิง 15 คน คิดเป็นอัตรา 4.16 ของ ส.ส. ทั้งหมดซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับต่างประเทศที่เจริญแล้วเช่น สหรัฐอเมริกา ประเทศไทยก็มีอัตราการมี ส.ส. หญิงเท่ากัน ซึ่งแสดงว่าหญิงไทยเริ่มมองเห็นความจำเป็นที่ตนเองควรจะมีส่วนร่วมในการเมืองอย่างไร เราพบว่าปัญหาสังคมที่ค้นพบขณะนี้ทั้งประเทศที่เจริญแล้ว และประเทศเราเอง จะพบว่าหญิงต้องทำงานอย่างหนักเพื่อให้บุคคลในสังคมเกิดการยอมรับ แต่ผู้หญิงเหล่านี้ก็ต้องแสดงบทบาทความสามารถของตนเองอย่าง และเชื่อฟังเห็นคล้อยตามได้ ส่วนหนึ่งที่ผู้นำสตรีควรคำนึงถึงก็คือ ควรสนับสนุนให้มี ส.ส. หญิงหรือนักการเมืองหญิงมากขึ้น และสิ่งสำคัญก็คือจะต้องเอาใจใส่ต่อสังคมไทย

1. ให้การเล็งดูเอาใจใส่ลูกหลานเพื่อให้เขาได้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพเพื่อจะพัฒนาประเทศให้ดีขึ้น

2. พยายามหาความรู้และค้นหาตัวแทนที่ดีมาทำหน้าที่แทนกลุ่มและตัวเอง เราเลือกผู้แทนมาทำไม? หลายคน คงยังไม่เข้าใจว่าทำไมประเทศไทยต้องมีเลือกผู้แทนในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะไม่ทราบแน่ชัดว่าแท้จริงผู้แทนนั้นจะเข้าไปมีบทบาทหน้าที่อย่างไร บทบาทหน้าที่ของผู้แทนหรือ ส.ส. ก็คือ

1. ในเรื่องของนิติบัญญัติ คือ ร่างกฎหมาย แก้กฎหมายที่ไม่สมบูรณ์และไม่เป็นธรรม ปรับปรุงให้ดีขึ้นและเหมาะสมกับสภาพของสังคม ตัวอย่างเช่นปัจจุบันมีการแก้กฎหมายคุ้มครองแรงงานให้มีส่วนให้ประโยชน์แก่ผู้ใช้แรงงานมากขึ้น การแก้ไขกฎหมายให้สตรีมีสิทธิเท่าเทียมชายในบางเรื่องที่ไม่เคยมีมาในอดีต เช่น การให้เจ้าบ้านมีสิทธิในการรับสมัครเลือกตั้งเป็นนักปกครองระดับท้องถิ่น

2. การควบคุมการทำงานของรัฐบาล เช่น ให้ความเห็นชอบเลือกบุคคลเป็นนายกรัฐมนตรีและเมื่อได้นายกฯแล้วก็ให้นายกฯไปเลือกบุคคลที่จะร่วมเป็นคณะรัฐบาลทำงานร่วมกัน การตั้งกระทู้และญัตติถามเมื่อมีปัญหา การพิจารณางบประมาณ การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล เพื่อให้เกิดการชี้แจงเหตุผลในปัญหาที่เกิดขึ้นของประเทศ ว่าทำไมรัฐไม่สามารถแก้ไขได้หรือกำลังดำเนินการแก้ไขอย่างไรต่อมาสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือว่าเป็นการชี้แจงให้ราษฎรทั่วประเทศได้รับทราบด้วยในฐานะที่ ส.ส. เป็นผู้แทนของราษฎร

ซึ่งในการที่จะให้มี ส.ส. หรือตัวแทนของประชาชนไปทำงานให้เป็นตัวแทนให้เราอย่างดีเต็มความสามารถก็จำเป็นต้องพิจารณาเลือกผู้นำหรือตัวผู้แทนที่ดีด้วย

หน้าที่ของ ส.ส. ที่ดีต้อง

1. เป็นตัวแทนเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาให้สังคมดีขึ้นในทุกทาง
2. วางนโยบายการพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น
3. การเอาใจใส่ต่อปัญหาของชุมชนอย่างแท้จริงและตั้งใจที่จะหาแนวทางแก้ไขปัญหาเป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะได้ตัวแทนดีหรือไม่ ส.ส. ที่เข้าไปเป็นตัวแทนของเราทั้งหลายจะเป็น ส.ส. อย่างแท้จริง หรือเพื่อหวังผลกำไรหาประโยชน์ใส่ตัวก็มาจากการพิจารณาของท่านทั้งหลายในการที่จะช่วยกันเลือกซึ่งจะต้องดูตั้งแต่การปฏิบัติตัวชีวิตประจำวัน ชีวิตครอบครัว หากไม่พิจารณาให้ความสนใจอย่างแท้จริงก็ทำให้เราไม่รู้จักหน้าที่เราจะเลือกคนไม่ดีพออาจจะได้ผู้แทนไม่ดี หวังแต่จะกอบโกยผลที่จะได้ และที่สำคัญคือ บุคคลผู้ใช้จ่ายเงินในการหาเสียงโดยการจ้างเงินให้เลือก ซึ่งย่อมเป็นธรรมดาที่เมื่อเขาลงทุนไปแล้วย่อมต้องหวังประโยชน์กลับคืนเมื่อได้เป็นตัวแทนแล้ว ถึงแม้จะไม่ทุกคนไป แต่ก็มีเปอร์เซ็นต์น้อยที่จะไม่หวังผลกำไรจากการลงทุนของตัวเอง

การเลือกตั้งควรมีตั้งแต่ระดับต้น คือ ระดับหมู่บ้าน ตำบล จนถึงระดับประเทศ ปัจจุบันเรามีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนันและอยู่ในตำแหน่งจนเกษียณอายุ คือ 60 ปี ซึ่งก็ได้มีการพยายามที่จะแก้กฎหมายให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ทุก 4-5 ปี เช่นเดียวกับ ส.ส. เพื่อที่จะให้ประชาชนได้มีโอกาสพิจารณาและเลือกผู้แทนของตนเองได้มากขึ้น และได้คนดีเข้ามาทำงานซึ่งไม่ใช่เป็นการผูกขาดจนเกษียณอายุ และประสบความสำเร็จในการที่ยกฐานะของผู้หญิงให้มีบทบาทมากขึ้นก็คือการแก้กฎหมายลักษณะ การปกครองท้องที่ ให้ผู้หญิงสามารถลงสมัครรับเลือกเป็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านได้ ซึ่งบัดนี้มีกำนันผู้ใหญ่บ้านหญิงแล้วหลายแห่ง ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดีว่าสังคมเริ่มมองเห็นความสามารถของสตรีมากขึ้น แม้จะต้องแสดงความสามารถอย่างมากและเสนอแนะเพื่อให้เกิดการยอมรับก็ตาม

คำถามจากผู้นำสตรี

มีแนวความคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมบทบาทสตรีในชนบทอย่างไร

ตอบ

1. ต้องมีการสร้างแผนระยะยาวในการพัฒนาสตรีให้ดีขึ้น
2. การให้การศึกษาระดับสูงและให้ความรู้แก่สตรีเพื่อรับรู้บทบาทหน้าที่และความ เป็นไปต่างๆ ในสังคม
3. การให้สตรีได้มีบทบาทในสังคมและการเมืองซึ่งได้รับการผลักดันให้เห็น ความสำคัญของการพัฒนาสตรีอย่างสูงและให้ความช่วยเหลือโดย
  1. เพิ่มงบประมาณ เพิ่มบุคลากร ที่จะเข้าไปช่วยเหลือแนะนำ กิจกรรมของสตรี โดยอาจจะผ่านทางหน่วยงานราชการหรือเอกชนที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมสตรีอยู่

2. เพิ่มความรู้ความสามารถแก่สตรีในชนบทที่จะพัฒนาตนเองในสังคมว่าตนเองควรมีส่วนร่วมอย่างไร
3. เป็นการแบ่งงานให้เหมาะสมกับความสามารถ สร้างความรู้สึกรักของบุคคลในสังคมไม่ให้มองหญิงในลักษณะของทางเพศที่จะต้องถูกข่มเหงรังแกอย่างเดี่ยวแต่แสดงบทบาทที่สามารถช่วยสังคมให้ดีขึ้นได้

ในฐานะที่เป็นผู้นำของสตรีทั่วประเทศจึงควรให้ความสนใจต่อการเมืองบทบาทของตนเองในสังคมและนำความรู้ที่ได้รับไปเผยแพร่แก่กลุ่มเพื่อทำให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องต่อบทบาทของตนเองและช่วยกันพัฒนาชาติให้เจริญต่อไป

จากแนวความคิดทางการเมืองของคุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ เกี่ยวกับการเมืองของผู้หญิงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของกระบวนการพัฒนาประเทศ ผู้ศึกษาตั้งข้อสังเกตถึงวิธีการนำเสนอภาพของการต่อสู้ตามวิถีแห่งรัฐสภาของ ส.ส. หญิง จากจังหวัดนครศรีธรรมราช ว่าด้วยเรื่องการแก้ปัญหาของสังคม โดยกำหนดบทบาทของผู้หญิงให้สูงขึ้นในการพิจารณาเนื้อหาสาระอย่างเป็นระบบ และถูกต้องตามกรอบรัฐธรรมนูญ เช่น คุณหญิงจะเน้นเรื่องการวางแผนในระบบโครงสร้างส่วนบน ว่าด้วยเรื่องแผนระยะยาวในการพัฒนาสตรีให้ดีขึ้น การคิดและนำเสนอประเด็น เช่นนี้สู่สภาฯ เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่สุด เพราะวันนี้เราแก้ไขปัญหาสังคมกันที่ปลายเหตุ ปัญหาทับซ้อนเชิงของความเป็นเพศจึงคงอยู่เรื่อยมาจากกระบวนการคิดและการขับเคลื่อนของพลังหญิง สภาฯยังคงน้อยมาก หากสังคมให้โอกาสผู้หญิงหรือผู้หญิงให้โอกาสตัวเองเชื่อว่าความเข้มแข็งในการผลักดันนโยบายและแผนปฏิบัติระดับชาติจะประสบความสำเร็จอย่าง น่าพอใจกว่าที่เป็นอยู่

การเน้นย้ำถึงบทบาทของ ส.ส. ที่ดี เป็นอีกวิธีหนึ่งของการพัฒนากระบวนการของสังคมว่าด้วยเรื่องการเลือกตัวแทนปวงชนเขาไปทำหน้าที่ในสภาฯ จากบทความต่างๆที่ถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงสภาพปัญหาสังคมมากมายให้ลึกลงไปจะพบว่า สัดส่วนขององค์ประกอบนั้น ขาดความสมดุล อันเนื่องมาจากมีชายมากกว่าผู้หญิงหลายเท่า แม้ว่ามีบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญด้านกฎหมายก็จริงอยู่ แต่ไม่สามารถตกผลึกได้ถ้าขาดการมีส่วนร่วมของผู้หญิงซึ่งเปรียบเสมือนผู้รู้เรื่องปัญหาสังคมส่วนย่อย เช่น ส่วนของครัว เป็นต้น

คุณหญิงสุพัตรา มาศดิตถ์ ยังได้กล่าวถึงลักษณะสังคมไทย ปัจจุบันว่า “ลักษณะสังคมไทยในอนาคตที่กล่าวมานี้ ทุกท่านก็คงค่อนข้างเห็นปัญหาคนไปติดอยู่กับวัฏจักรของวัตถุของสิ่งซึ่งจะต้องแข่งขันกันอย่างเต็มที่ เพื่อวัตถุประสงค์เข้ามามีอิทธิพลเหนือจิตใจเหนือชีวิตความเป็นอยู่ ก็จะทำให้เกิดความเครียด เกิดปัญหาหลายๆอย่าง เช่น ปัญหาทางเพศ ปัญหาการหย่าร้าง ปัญหาการขัดแย้งระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม ในระยะหลังเราพูดกันมากขึ้น ในเรื่องปัญหาจริยธรรม วัฒนธรรม คุณธรรม คนที่ตระหนักในด้านนี้ก็หันมาพูดคุยมาสนทนากันมากขึ้น ปีใหม่ก็พิมพ์หนังสือธรรมะแจกกันทั่วไป แต่ในสภาพสังคมที่เป็นจริงนั้น ยังมีความสับสนเด็กรุ่นใหม่ยังหวังการชี้แนะจากพ่อแม่ จากผู้ใหญ่ จากครู ภาระจึงต้องตกมาที่ครูโดยเฉพาะแต่ครูเองยังตกอยู่ภายใต้สภาพกดดันทางเศรษฐกิจ และทุกคนก็มาหวังที่ครู ซึ่งคิดว่าค่อนข้างจะไม่ยุติธรรม แต่ก็ไม่มีทางเลือกอื่น เพราะครูคือคนซึ่งใกล้ชิดกับเด็กก่อนคนอื่น ซึ่งก็หวังว่าครูจะเป็นความหวังที่จะช่วยแก้สภาพทั้งหลายให้สังคมนี้ดีขึ้น ให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่ควรจะต้องรู้จริง เพื่อใช้ในการดำรงชีพได้” (สุพัตรา มาศดิตถ์ ครูที่สังคมพึงประสงค์. พ.ศ. 2532 :9 -10)

บทความจากคำบรรยายดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงช่องว่างระหว่างสังคมชัดเจนมาก โดยเฉพาะประเด็นของวัตถุนิยม ยุคทุนนิยมวันนี้เบ่งบาน คนส่วนหนึ่งทราบและเข้าใจว่า ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมนั้น เป็นลัทธิลัทธิหนึ่ง ที่สร้างความเชื่อให้แก่ กลุ่มทุนว่าจะสามารถควบคุมกลไกของสังคมได้ ในระดับกว้างและมั่นคง การลงทุน การรวมตัวกัน ภาคคนขายทุน จึงนิยมสร้างวิธีนี้ในการขับเคลื่อนผลประโยชน์ของกลุ่มตน พัฒนาการของลัทธินิยม ทุนนิยม หมุนมาครอบโลกอย่างรวดเร็ว การช่วงชิงอำนาจทางการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่สุด ที่นายทุนจะต้องแสวงหามาครอบครอง ปัญหาสังคมจึงตกอยู่ภายใต้การกดทับของกลุ่มผู้แสวงผลประโยชน์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะการไหลบ่าของกระแสโลกไม่เคยรั้งรอเวลาเมื่ออำนาจรัฐอยู่ในมือของกลุ่มทุน ช่องว่างระหว่างหน่วยของสังคมแต่ละหน่วยยิ่งนับถอยออกห่างขึ้นทุกวัน คุณหญิงฯ ได้แสดงวิสัยทัศน์เกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมไว้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 นับวันภาพต่างๆ ก็เกิดเป็นจริงขึ้นมาเรื่อยๆ โครงสร้างที่ครอบงำในอดีตจะมีอิทธิพลและเข้มแข็งขึ้น โอกาสของผู้หญิงก็น้อยลง เพราะนายทุนคำนึงถึงผลกำไร ตอบแทน และรูปธรรม ฉะนั้นปัญหาเด็ก สตรี และคนชราคงไม่มีหนทางจะได้รับการแก้ไขและเยียวยาได้ทันที หากผู้หญิงทุกคนตระหนักถึงผลกระทบในระยะยาว

ส.ส. ศันสนีย์ นาคพงศ์

ในส่วนตัวของ ส.ส. ศันสนีย์ นาคพงศ์ ส.ส.3 สมัย กรุงเทพมหานคร สังกัดพรรคไทยรักไทย มีทัศนคติทางการเมืองเกี่ยวกับผู้หญิงว่า “ปัจจัยที่สำคัญในการก้าวอย่างสู่เวทีการเมืองของผู้หญิงนั้น สิ่งสำคัญคืออุดมการณ์ต้องมาก่อน จุดมุ่งหมายของตัวเองว่า เราอยากเห็นภาพอะไรในสังคม ส่วนตัวเองนั้นมองว่าสังคมในขณะนี้ยังมีช่องว่างด้านการศึกษา ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจบทบาทของนักการเมืองและเรื่องอื่นๆ ที่ปรากฏต่อสายตาของเขา ส่วนการเมืองตนนั้นเพื่อต้องการลดช่องว่างของสังคมและพร้อมจะเติมเต็มทุกโอกาส โดยเฉพาะปัญหาของผู้หญิงและเด็กควรได้รับการดูแลอย่างครอบคลุมและทั่วไประหว่างสังคมจะได้ไม่ต้องอาศัยผู้หญิงโดยเฉพาะในบทบาทแม่ที่สำคัญที่สุด ตนเองประสบความสำเร็จบนเวทีการเมืองเพราะมีแม่เป็นแรงบันดาลใจและให้การสนับสนุนด้วยดีทั้งที่โดยเชื้อสายของตนไม่ได้มาจากการเมือง” สำหรับด้านการศึกษา นั้น ส.ส. ศันสนีย์ นาคพงศ์ ยังให้แนวคิดเพิ่มเติมว่า สังคมนี้ควรจะยกระดับการศึกษาของประชาชนให้มากกว่านี้ บริหารของรัฐควรเข้าถึงทุกๆ มิติ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานหนึ่งของการคิดค้นในการทำงานของคน โดยเฉพาะในระบบประชาธิปไตย หากประชาชนมีความรู้หน่อยหรือไม่เข้าใจการเมือง อาจจะส่งผลเสียหายให้ประเทศชาติในอนาคตถ้าเป็นไปได้ แต่ตรงกันข้ามหากผู้หญิงต้องการเข้าสู่เวทีทางการเมืองนั้น ไม่ต้องวิตกกังวลว่าคุณจะมีความรู้มาหน่อยเพียงใดก็เพียงแต่คุณรักสังคม ชอบส่วนร่วม ยอมรับความเป็นคนสาธารณะให้ได้ เรื่องการศึกษา เรื่องเศรษฐกิจนั้นเป็นเรื่องรอง เรื่องใหญ่ที่สุดต้องชอบเสียสละตนเองเพื่อร่วม อดทน และมีความพร้อมที่จะต้องสู้กับอุปสรรคและปัญหาให้ได้ ผู้แข่งขันที่มีความเข้มแข็งอยู่ในตัวหากกล้าจะเดินออกมา รัฐสภาพร้อมจะต้อนรับ เพราะปัญหาไม่ว่างให้คนกล้าแก้ไข”

อีกมุมหนึ่งซึ่งตรงกันข้ามผลสำรวจในภาคสนาม คือ ความเป็นคนโสด ผลจากการสำรวจพบว่า นักการเมืองท้องถิ่นหญิงของจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ประสบความสำเร็จนั้น มักจะมีคู่สมรสแล้ว แต่ตัวของ ส.ส. ศันสนีย์ นาคพงศ์ กล่าวว่าสำหรับเธอนั้น มีจุดแข็งที่ครองใจมวลชนได้นั้น นอกจากเธอจะเป็นคนของประชาชนมาก่อน เธอมีจุดเด่นคือ ความเป็นคนโสด เธอมีเวลาทุ่มเทกับภารกิจอย่างเต็มที่ตลอดเวลาเธอมอบทุกสิ่งให้มวลชน เพราะเธอไม่มีพันธะอื่นๆ เกี่ยวข้องเป็นตัวแบบของความสำเร็จอย่างสง่างามในฉบับความเป็นคนสาธารณะ ส่วนตัวเพศนั้นเธอมองว่าเพศหญิงหรือชาย สำหรับที่คนออกมารับใช้สังคมมากแค่ไหน สังคมวันนี้เปิดกว้างมาก โดยเฉพาะผู้นำของประเทศขณะนี้ เปิดโอกาสทางการเมืองมากกว่ายุคอื่น ไม่ว่าจะเป็นการ เปิด

กว้างด้านนโยบาย ที่กำหนดโดยคนส่วนรวมของประเทศ การมีส่วนร่วมกับผู้หญิงในกิจกรรมทางการเมืองก็ไม่ได้อยุไปกว่ากัน เช่นได้เปิดหลักสูตรโรงเรียนการเมืองผู้หญิงขึ้น ใน พ.ศ. 2543 เพื่อให้ผู้หญิงทั่วประเทศมีโอกาสเท่าเทียมกันในการรับรู้ รับทราบ ร่วมแสดงออกถึงพลังหญิง โดยเปิดโอกาสให้มีการบูรณาการเครือข่ายผู้หญิงได้เติบโตในมิติของความคิดสร้างสรรค์ โดยเฉพาะกลุ่ม ผู้หญิงที่นำเสนอปัญหาสังคมอย่างเช่น องค์การพัฒนาเอกชน (NGO) หลากๆฝ่าย เป็นต้น แม้ว่าสังคมขณะนี้ในช่วงเปลี่ยนถ่าย แต่ยังเป็นโอกาสที่ดีของหญิงโดยเฉพาะในรูปแบบเป็นทางการ เช่น พรบ. 2540 ที่ให้ความเสมอภาคและเท่าเทียมกันระหว่าง หญิง-ชาย ตนจึงมองว่าวันนี้เราเรียนรู้เพื่อพึ่งพาตนเองนั้น เป็นเรื่องธรรมดา แต่การเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือและนำพาสังคมให้แกร่งขึ้นนั้นเป็นพิเศษ นักการเมืองหญิงจึงจำเป็นต้องมาสัมผัสการเมืองด้วยตัวของตัวเองดีกว่า อยู่ เบื้องหลัง

ผู้ศึกษาเห็นความคิดในเชิงบูรณาการนั้นเป็นสิ่งที่ดีมาก หากวันนี้สังคมโดยรวมจะโอบอุ้มและช่วยเหลือในแบบอย่างที่ดีแก่นักการเมืองรุ่นหลัง ก็คงเป็นสิ่งประเสริฐอันหนึ่งของอุดมการณ์สร้างคน สร้างเมือง แนวทางของ พรบ. 2540 นั้น เปิดโอกาสก็จริงแต่ทางผู้บริหารประเทศวันนี้ยังคงจำกัดในกรอบชายเป็นใหญ่อยู่เห็นได้จาก การจัดสรรงบประมาณต่างๆ มักจะลงน้ำหนักไปที่การก่อสร้างสาธารณูปโภคในระบบอภิมหาโครงการ แต่ด้านสังคมยังไม่ปรากฏชัด เรื่องการทุ่มเทงบประมาณเพื่อการนี้แต่อย่างใด

ภาคผนวก ข

สถิติสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง ตั้งแต่ปี 2476 - 2537

ตาราง 5.1.2 ก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง (2476 - 2537)				
ปี	หญิง		ชาย	
	เลือกตั้งตามวาระ	เลือกตั้งซ่อม / เพิ่ม	เลือกตั้งตามวาระ	เลือกตั้งซ่อม / เพิ่ม
2476	-	-	78	
2480	-	-	91	1
2481	-	-	91	2
2482	-	-	-	1
2483	-	-	-	2
2485	-	-	-	1
2485	-	-	-	4
2486	-	-	-	2
2487	-	-	-	3
2488	-	-	-	6
2489	-	-	96	82
2490	-	-	-	3
2491	-	-	100	2
2492	-	1	-	21
2494	-	-	-	1
2495	4	-	119	-
2496	-	-	-	2
2497	-	-	-	1
2499	-	-	-	1
2500/1	1	-	159	1
2500/2	4	-	156	-
2501	-	1	-	25
2512	6	-	213	1
2513	-	-	-	2
2514	-	1	-	1
2518	3	-	266	1
2519	7	-	272	-
2522	9	-	292	3
2523	-	-	-	3
2524	-	-	-	10
2525	-	-	-	1
2526	13	-	311	3

ตาราง 5.1.2 ก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับการเลือกตั้ง (2476 – 2537) ต่อ				
2528	-	-	-	6
2529	12	-	335	1
2530	-	-	-	1
2531	10	-	347	1
2533	-	-	-	2
2535/1	12	-	348	-
2535/2	15	-	345	-
2536	-	1	-	1
2537	-	-	-	1
รวม	96	4	3,619	199
ที่มา : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร				

สถิติวุฒิสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้ง (2476 – 2536)

ตาราง 5.2 ข วุฒิสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้ง (2476 – 2536)				
ปี	หญิง		ชาย	
	เลือกตั้งตามวาระ	เลือกตั้งซ่อม / เพิ่ม	เลือกตั้งตามวาระ	เลือกตั้งซ่อม / เพิ่ม
2476	-	-	78	1
2477	-	-	-	2
2478	-	-	-	10
2479	-	-	-	3
2480	-	-	-	14
2481	-	-	-	12
2482	-	-	-	6
2483	-	-	-	4
2484	-	-	-	2
2485	-	-	-	3
2487	-	-	-	9
2488	-	-	-	9
2489	-	-	80	9
2490	-	-	100	-
2491	-	-	-	2
2492	-	2	-	13
2493	-	2	-	49
2494	-	-	123	3
2495	-	-	-	10
2496	-	-	-	5
2499	-	-	-	5
2500	-	1	123	14
2511	-	-	120	-
2512	-	-	-	52
2513	-	-	-	4
2514	-	-	-	84
2515	-	-	299	-
2516	14	-	285	-
2517	-	3	-	14
2518	8	-	93	1
2519	-	1	-	10
2522	3	-	222	5
2523	-	-	-	4
2524	-	-	-	92
2525	-	-	-	3
2526	-	1	-	123

ตาราง 5.2 ข วุฒิสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้ง (2476 – 2536) ต่อ				
2527	-	-	-	4
2528	2	-	74	1
2529	-	-	-	28
2530	-	1	-	74
2531	-	-	-	7
2532	2	-	92	-
2535	8	-	262	-
2536	-	1	-	-
รวม	37	12	1,951	691
ที่มา : สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา				

การบริหารและการเมืองระดับท้องถิ่น (2537)

ตาราง 5.2 ค การบริหารและการเมืองระดับท้องถิ่น (2537)			
	จำนวน	ร้อยละ	
	รวม	หญิง	ชาย
ระดับจังหวัด			
ผู้ว่าราชการจังหวัด	75	1.3	98.7
นายอำเภอ	779	0.0	100.0
ปลัดอำเภอ	4,674	0.3	99.7
ระดับท้องถิ่น			
สมาชิกสภาจังหวัด	2,046	4.9	95.1
สมาชิกสภาเทศบาล	2,112	6.0	94.0
กำนัน	6,669	1.0	99.0
ผู้ใหญ่บ้าน	60,554	1.2	98.8
ที่มา : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา รวบรวมจาก กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย			

การบริหารและการเมืองระดับชาติ (2537)

ตาราง 5.2 ก การบริหารและการเมืองระดับชาติ (2537)			
	จำนวน	ร้อยละ	
	รวม	หญิง	ชาย
ระดับประเทศ			
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ¹	360	4.4	95.6
วุฒิสมาชิก ¹	270	3.3	96.7
คณะรัฐมนตรี ²	49	2.0	98.0
ผู้พิพากษา ³	1,534	12.3	87.7
อัยการ ³	1,474	9.2	90.8
ข้าราชการ ⁴			
ปลัดกระทรวง	13	0.0	100.0
อธิบดี	134	8.9	91.1
รองอธิบดี	336	5.6	94.4
ที่มา : สถาบันวิจัยบทบาทหญิงชายและการพัฒนา รวบรวมจาก			
¹ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา			
² สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี			
³ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมตุลาการ และ			
สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานนายกรัฐมนตรี			
⁴ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (กพ.)			

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์

คำชี้แจง ให้ขีดเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ผู้ตอบเลือก หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์

1. เพศ..... 2. อายุ.....ปี 3. การศึกษา.....
4. ศาสนา..... 5. สถานภาพ.....โสด.....สมรส.....หย่าร้าง
.....แยกกันอยู่.....มาาย
6. ลักษณะครอบครัว.....เดี่ยว.....ขยาย
7. สถานภาพครอบครัว.....หัวหน้าครอบครัว.....ภรรยา.....ผู้อาศัย
8. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน
9. อาชีพ

☐ ทำนา	☐ ทำไร่
☐ ทำสวน	☐ เลี้ยงสัตว์
☐ ประมง	☐ ค้าขาย
☐ จักสวน	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ ข้าราชการ	☐ ข้าราชการบำนาญ
☐ ผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ	☐ ลูกจ้างภาคเอกชน
☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ	☐ อื่น ๆ (ระบุ).....
10. รายๆได้.....(ต่ำกว่า 10,000) .....(ต่ำกว่า 20,000)
.....(ต่ำกว่า 30,000) .....(ต่ำกว่า 50,000)
.....(ต่ำกว่า 100,000) อื่นๆ (ระบุ).....

2. ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ

1. ท่านที่มีสิทธิในการตัดสินใจในการใช้จ่ายภายในครัวเรือนมากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี

2. ท่านมีสิทธิในการตัดสินใจในการเลือกที่อยู่ ตกแต่ง ภายในตัวอาคาร
โยกย้าย จัดซื้ออุปกรณ์ เช่น เครื่องใช้ไฟฟ้า มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
3. ท่านมีสิทธิในการตัดสินใจเรื่องการศึกษาของบุตรมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
4. ท่านมีสิทธิในการเก็บรักษารายได้ของครอบครัวมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
5. ท่านมีสิทธิในการซื้อขาย ที่ดิน ที่อยู่อาศัย มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
6. ท่านมีสิทธิในการกู้หนี้ยืมสินมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
7. ท่านมีสิทธิในการตัดสินใจในการเลือกประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
8. ท่านมีสิทธิในการตัดสินใจวิพากษ์ วิจารณ์ เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
ครอบครัว มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
9. ท่านมีสิทธิในการตัดสินใจเลือกกระทำกิจกรรมใด ๆ ด้วยตนเอง เช่น การ
ตัดสินใจเลือกตั้งมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี

3. ข้อมูลสำคัญในการมีส่วนร่วมทางด้านสังคม ชุมชน วัฒนธรรม และการพัฒนาศักยภาพของตนเองมากน้อยเพียงใด

1. ท่านมีส่วนร่วมในงานประเพณีประจำปี มากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี
2. ท่านมีส่วนร่วมในงานบุญประเพณีของชุมชน เช่น งานบวช งานแต่ง งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่มากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี
3. ท่านมีส่วนร่วมในการบริจาคทรัพย์สิน เงินทอง เครื่องใช้ให้แก่ชุมชน มากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี
4. ท่านมีส่วนร่วมในการรณรงค์เรื่องสิ่งแวดล้อมของชุมชน มากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี
5. ท่านมีส่วนในการเข้าไปช่วยพัฒนาองค์เด็กและเยาวชนมากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี
6. ท่านมีส่วนในการดูแลด้านสาธารณสุขมูลฐานมากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี
7. ท่านมีส่วนร่วมในการก่อตั้งกลุ่มพัฒนาอาชีพของกรมพัฒนาชุมชนมากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี
8. ท่านมีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกขององค์กรภาคเอกชน หรือ ภาคราชการ มากน้อยเพียงใด

☐ มาก	☐ ปานกลาง
☐ น้อย	☐ ไม่มี

9. ท่านมีส่วนในการแก้ไขยาเสพติดในชุมชน ของท่านมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
10. ท่านมีส่วนในการตัดสินใจเข้าเป็นสมาชิกกองทุน ออมทรัพย์ สหกรณ์ มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
11. ท่านมีสิทธิในการแสวงหาทางเลือกด้านอาชีพเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัว มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
12. ท่านมีส่วนในการวิ่งเต้นหาทุนเพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ให้ตนเองและชุมชนมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
13. ท่านมีส่วนร่วมในการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือครัวเรือน การต่อรองราคาสินค้า หรือบริการก่อนการนำออกสู่ตลาดมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
14. ท่านมีส่วนร่วมในการต่อรองราคาทางตลาดให้แก่สังคม ชุมชนมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
15. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดเห็นในการก่อตั้งกลุ่มของสตรีมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี

16. ท่านมีส่วนร่วมในการนำปัญหาของชุมชนมาเสนอต่อผู้นำ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน
กำนัน อบต. สท.
มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
17. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดเห็นเกี่ยวกับการวางแผนจัดทำโครงการของ
หมู่บ้านต่อภาครัฐมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
18. ท่านมีความสนใจในข่าวสารที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจของชุมชนอื่น ๆ มากน้อย
เพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
19. ท่านมีส่วนร่วมกับองค์กรอื่น ๆ นอกภาครัฐราชการ ช่วยแก้ไขปัญหาลังคม มาก
น้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
20. ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ร่วมกับ
ชุมชน มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
4. ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับใด
1. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองจากผู้นำท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี

2. ท่านติดตามความเคลื่อนไหวของชุมชนใกล้เคียงที่เกี่ยวกับกรณีทางการเมือง เช่น ผลประกอบการประจำปี ของกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับรางวัล มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
3. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมือง ทางสื่อโทรทัศน์ ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ และอื่น ๆ มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
4. ท่านมีความสนใจสมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
5. ท่านมีความสนใจสมัครรับเลือกตั้งในระดับชาติมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
6. ท่านมีความสนใจในการสนับสนุนบุคคลอื่น ๆ ดังรายละเอียดในข้อ 4, ข้อ 5 มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
7. ท่านได้พูดคุยกับบุคคลอื่นถึงข่าวสารด้านการเมืองโดยเฉพาะประเด็นผู้หญิงที่กำลังเป็นข่าวมากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
8. ท่านเคยได้รับข่าวสารทางสังคมของบุคคลต่อไปนี้ คุณหญิง สุภัตตรา มาศดิตถ์ นางอุไรวรรณ เทียนทอง นางปวีณา หงสกุล มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี

9. ท่านเคยช่วยเหลือเครือข่ายผู้หญิง กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง เช่น การรณรงค์เรียกร้องขอความเป็นธรรมต่อกรณีต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
10. ท่านเคยรับข่าวสารของผู้หญิงที่ต่อสู้เพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญหรือการเคลื่อนไหว เพื่อให้ได้มาซึ่งความเสมอภาคระหว่างหญิงชาย ในมิติต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
11. เมื่อท่านไม่ได้รับความเป็นธรรมท่านตัดสินใจด้วยตนเองในการเรียกร้องสิทธิของท่านโดยไม่ต้องรอคำแนะนำจากใคร ๆ
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
12. ท่านจะตัดสินใจในการเลือกกระทำทุกสิ่งที่ท่านคิดว่า องค์กรเพื่อผู้หญิงคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาให้ท่านได้
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
13. หากท่านจะต้องช่วยเหลือสังคมท่านจะเริ่มต้นโดยรวมกลุ่มบุคคลที่ปัญหาแล้วหาทางออกในการแก้ไขปัญหาอย่างมีระบบ
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
14. ท่านคิดเสมอว่าทางออกของปัญหาต้องมีทางแก้ไขอย่างถูกวิธีและมีทางเลือกมากกว่าหนึ่งเสมอ และท่านนำความคิดแบบนี้มาใช้ในการแก้สถานการณ์ดังกล่าว
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
15. ท่านเคยมองหาโอกาสในการสัมผัสผู้นำทางการเมืองเสมอ ๆ เพื่อจะได้นำปัญหาที่ท่านเผชิญอยู่มาปรึกษา
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี

16. ทุก ๆ ครั้งที่มีการประชุมเสวนาทางการเมืองท่านต้องเป็นบุคคลหนึ่งที่จะต้อง
แสดงความคิดเห็นเพราะคิดว่าเป็นสิ่งสำคัญในการมองหาแนวร่วมมาสนับสนุน
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
17. ท่านเป็นบุคคลแรกที่จะนำองค์กรเอกชนเข้ามาช่วยเหลือชุมชนของท่านโดยไม่
ต้องรอความช่วยเหลือจากภาครัฐราชการ
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
18. ท่านจะตัดสินใจเข้าร่วมประท้วงประเด็นเหล่านั้นเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับส่วน
รวม
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
19. ท่านจะร่วมชุมชนทุก ๆ ที่กรณีสินค้าของชุมชนมีปัญหาและรัฐบาลไม่เหลียวแล
ภายหลังการเรียกร้องขอความเป็นธรรมจากรัฐบาลแล้ว จึงรวมตัวเพื่อนำพลัง
กลุ่มต่อรองจากรัฐเสมอ ๆ
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี
20. ท่านมีความคิดเสมอว่าผู้หญิงมีความสำคัญ และเป็นผู้ให้แก่งสังคมมาโดยตลอด
จึงต้องขับเคลื่อนโดยการมีส่วนร่วมทางการเมืองและท่านคือ บุคคลแนวหน้าที่
ต้องนำพาความคิดเหล่านี้สู่สังคม
- ( ) มาก ( ) ปานกลาง
( ) น้อย ( ) ไม่มี

5. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ฐิติรัตน์ วิชัยดิษฐ เกิดวันที่ 6 ธันวาคม 2509 การศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป แขนงการบริหารทรัพยากรมนุษย์ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ระดับปริญญาโทศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโทสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สถานที่ทำงานปัจจุบันสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร สาขาจังหวัด สุราษฎร์ธานี (รับผิดชอบพื้นที่จังหวัด สุราษฎร์ธานี กระบี่) อาคารส่วนราชการชั้น 5 ถนนดอนนก อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84000